

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opervm ...

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

De Correctione Antiphonarii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14657

AGOBARDI LIBER
De correctione Antiphonarij.

I. DILECTISSIMIS in Christo fratribus & præcipuè Cantoribus Ecclesiæ Lugdunensis Agobardus in eodem Christo Domino & Salvatore nostro sempiternam salutem. In divinis laudibus exsolvendis quanto studio fugienda sit levitas, gravitasque sectanda, frequenter dilectioni vestræ in mutua conloquutione suggestimus; scilicet ut rationabili consideratione, sicut prudentes Ecclesiæ filij, & rationabili ejus lacte ab incunabilis enutriti, quod Deo displicet refugiētes, concordi studio id quod gratum acceptumque ei, verbis sicuti & factis sectaremini. Si enim apud graves & sapientes viros, non solum morum, sed etiam verborum levitas reprehensibilis iudicatur, quanto magis apud Deum totius sanctæ gravitatis ac sapientiæ auctorem, cui Psalmista dicit: *In populo gravi laudabo te.* & cui nos Apostolus rationabile obsequium admonet exhibere. Neque verò passim, & absque diligenti examinatione, quod cuique visum fuerit in Dei laudibus usurpandum est, cum dicat Apostolus: *Nam quid oremus, sicut oportet, nescimus. Sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret spiritus, quia secundum Deum postulat pro sanctis.* Vnde & Apostoli humanæ ignorantionis conscij, orandi formulam à Deo petie-

Psalm. 140.
Rom. 12.

Rom. 8.

Luc. 11.

re, dicentes, *Domine, doce nos orare*. Certè manifestum est majus esse Deo quempiam dignè laudes exsolvere, quàm pro infirmitate propria exorare; præsertim cùm hoc præsentis vitæ fine terminetur, illud verò hîc inchoetur, in futuro autem perficiatur, juxta quod Psal. mista ait: *Beati qui habitant in domo tua, Domine, in secula seculorum laudabunt te.*

Psal. 83.

Levit. 10. &
16.

II. Si ergo orantes doctrina sancti Spiritus indigemus, multò magis cùm Deo laudes offerimus: quia sicut nemo nisi ipso inspirante secundùm Deum postulat, ita nullus nisi eo erudiente Deum dignè conlaudat. Non ergo cuiuscunque figmentis, sed Spiritus sancti eloquiis majestas divina laudanda est. Denique & filij Aaron ignem alienum Domino offerentes, non obsequij remunerationem, sed damnationem præsumptionis experti sunt. Unde hoc nos exemplum summopere vitantes, illud sollicitè attendamus quod vel in Proverbiis scriptum est:

Prov. 30.

Omnis sermo Dei ignitus clypeus est sperantibus in se. Ne addas quicquam verbis illius, & arguaris, invenierisque mendax. Nihil itaque Dei verbis addentes, & timentes argui inveniri que mendaces, verbo Dei ignito, qui clypeus spei est, tempore orationis & laudis inflammemur pariter & muniamur. Cùmque Dominus dicat, *Verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt*, omnia humana figmenta, quæ vanitate sui mortua judicanda sunt, respicientes, viventibus Christi eloquiis in ipsius obsequiis personemus; quatinus voces nostræ, non quasi alienæ ab eo respui, sed ut propriæ cum supernis virtutibus, quæ majestatem Dei tremantes

Ioan. 6.

adorant atque conlaudant, mereantur admitti

III. Hac de causa & Antiphonarium pro viribus nostris magna ex parte correximus, amputatis his quæ vel superflua, vel levia, vel mendacia, aut blasphema videbantur. Et vos frequenter admonuimus, & tenorem admonitionis nostræ propter aliquorum præsentis seu futuras querimonias in fronte ejusdem libelli ponere necessarium duximus. non generale aliquid statuentes, sed juxta mediocritatem sensus nostri in domo Dei, cujus nobis cura commissa est, quod possumus offerentes. nec de sensu nostro aliquid præsumentes; sed Scripturæ sanctæ auctoritatem, & sacrorum canonum sanctionem, catholicorumque patrum instituta & exempla sectantes. De quibus antequam aliquid proferamus, congruum videtur, exempli gratia, nonnullas ineptias quæ præfato continebantur libello, notare breviter, ac leviter redarguere; ut ex his perpaucissimis evidentiùs agnoscatur quàm necessariò quæ in sequentibus dicturi sumus à patribus constituta sint, quantoque timore ac sollicitudine eorum scita nobis expediat observare.

IV. Ac primùm, quale illud est quod in vigilia Natalis Domini in choro fidelium & fidelium, eruditorum cantabatur: *Dum ortus fuerit sol de cælo, videbitis Regem Regum procedentem à Patre tanquam sponsum de thalamo suo.* Certè fides catholica habet Verbum Dei, quod in principio erat apud Patrem, in thalamo uteri virginalis Io. 1. 1. conjunxisse sibi sponsum; cujus naturam in unitatem personæ suscipiens, caro factum est ut habitaret in nobis. Naturæ enim nostræ unitus,

tanquam sponsus de thalamo virginali, processit ex utero; & non eam de cœlis attulit, sicut hæretici affirmare ausi sunt. Ac per hoc non tanquam sponsus de thalamo processit ex Patre. Verbum quippe Dei, filius Dei, processit à Patre, & venit in mundum. Nec aliud fuit venire in mundum, quàm in utero Virginis naturæ humanæ veritatem assumere, in qua visibilem se præberet mundo. Hanc igitur humanitatis nostræ naturam, cui unicus sponsus Ecclesiæ factus est, non de sinu Patris traxit, sed de carne Virginis sumpsit.

V. Est præterea in prædicta antiphona notanda temeritas, evidensque mendacium; dum & sacræ Scripturæ verba sui sensus peruersitati coapat, & nativitatem Salvatoris, qua vel de Patre ante secula, vel de matre in plenitudine temporum natus est, tanta confusione permiscet, ut de qua loqui velit, intelligi omnino non possit. Quod summopere ubique cavendum est, ne divinorum verborum ordo mutetur, & de scriptura veritatis labyrinthus texatur erroris.

VI. Illud etiam Responsorium, quod in eisdem vigiliis cantabatur, quanta fidei severitate reiciendum est; in quo ait vanus ille præsumptor: *De illa occulta habitatione sua egressus est filius Dei, descendit visitare & consolare omnes qui eum de toto corde desiderabant.* quod cum sermonum imperitia, tum sensus quoque absurditate ac falsitate turpatur. Nam & occultam filij habitationem summa levitate dixit; & eum omnes desiderantes se visitasse, consolatumque esse, mendaciter asseruit; cum potius

eos quos visitare dignatus est, se agnoscentes ac desiderantes effecerit.

VII. Considerentur etiam verba alterius Responsorij, quod quasi de mysterio nativitate Christi compositum, contra morem nocturni officij ab eminentiori loco pompaticè concrepabat: *Descendit de cœlis missus ab arce Patris, introivit per aurem Virginis in regionem nostram, indutus stola purpurea, & exiit per auream portam lux & decus universa fabricæ mundi.* Vbi primùm, qui descenderit non designat. Arcem verò Patris quid dixerit, ipse quoque penitus ignoravit. Numquid est aliquod ædificium cœleste, aut per cœleste, quod factum sit ab eo, aut aliud aliquid quod non est ipsum quod Pater, aut est ipse Pater? Quod si est; quomodo sibi est arx? Nec per aurem Virginis Verbum Dei introisse, catholicæ aures ferunt: quia cum sit incorporeum, & totum ubique præsens, nec localiter accedit, nec aditu corporeo indiget. Nisi fortè nobis persuadere voluit angelicorum sono verborum sacram Virginem Dei filium concepisse. Quod quantum à fidei veritate discordet, ex verbis ipsius angeli perspicuum est; qui ipsi Virgini interroganti, *Quomodo fiet istud, quia virum non cognosco?* respondit: *Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Quomodo autem virginialis uterus regio nostra possit intelligi, cum & virgo illa unici filij mater sit, & nos omnes non ex virginea sed ex corrupta carne nascamur, prorsus inveniri non potest. Deinde quòd eum stola indutum purpurea aurem dicit Virginis introisse, sive humano more cultu regio indutum,

Luc. 1.

five humanam formam non ex Virgine suscepisse, sed de cælo Dei Verbum attulisse putaverit, eamque stolam purpuream appellarit, apertissimæ blasphemix est. Iam verò per auream portam eum exisse, quanta vanitate proferre ausus est; cum nativitas Christi ex Virgine non supervacuis verbis adumbrari, sed confessione simplici debeat declarari; qui non, ut ille ait, universæ fabricæ mundi, sed juxta veritatem evangelicam rationalis tantummodo creaturæ lux est.

VIII. Aliud quoque Responsorium de verbis Evangelij, sed non ordine evangelico, quod jam utiq; correctum à vestra dilectione psallitur, nescio quis composuit, dicens: *Tenebræ factæ sunt dum crucifixissent Iesum Iudei; & circa horam nonā exclamavit Iesus voce magna: Deus, Deus, ut quid me derelinquisti. Tunc unus ex militibus lancea latus ejus perforavit, & inclinato capite emisit spiritum.* Nempe omnibus fidelibus certum est quod Salvator noster non aliqua doloris violentia coactus, sed spontaneè pro nobis est mortuus; nec animam necessitate amisit, sed potestate posuit, sicut ipse ait: *Nemo tollit à me animam meam, sed ego pono eam à me ipso ut iterum sumam eam.* Sed iste & evangelici ordinis & fidei veritatis ignarus, prius dixit lancea à militibus latus Domini perforatum, & tunc ab eo spiritum emissum. quod omnino pagani est, Christum non benignitate propriæ voluntatis, sed vi doloris mortuum opinari; cum è contrario in Evangelio referatur quod Dominus voce magna clamaverit, *Pater, in manus tuas commendo spiritum meum; & hæc*

Matth. 27.

Joan. 10.

Matth. 27.

dicens, expiravit. Quam mortem Christi in tantum milites qui aderant admirati sunt, ut continuo Deum glorificasse, eumque Dei filium confessi esse referantur, ac postea Iudæis petentibus latronum crura, qui cum eo fuerant crucifixi, Pilatus frangi concesserit, Iesu autem jam mortui non crura contracta, sed militis lancea latus narraretur apertum, non, ut iste imperitè protulit, perforatum.

IX. Iam verò quanta illa sunt vaticinia, ut ita dictum sit, falsa in Responsoriis & Antiphonis, quæ quasi ex voce Domini pronuntiantur, cum in nullis divinis Scripturis reperiantur. Ut est: *Octava decima die decimi mensis jejunabitis, dicit Dominus, & mittam vobis Salvatorem* Isa. 19.
Exod. 23.
& propugnatorem pro vobis, qui vos precedat & introducat in terram quam juravi patribus vestris. Et iterum: *Coronam glorie ponam super caput ejus, dicit Dominus, & induam illum stollam candidam, quia servavit mandata mea, & propter nomen meum effusus est sanguis ejus in terra.* Et iterum: *Sancti estis, dicit Dominus, multiplicabo numerum vestrum, ut oretis pro populo meo in loco isto. & multa hujusmodi ridiculosa & fantastica.* Quorum inventoribus congruere mihi videntur illa quæ Dominus per Ezechielem Prophetam adversus falsos Prophetas loquitur, dicens: *Vae Prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, & nihil vident.* Et post pauca: *Vident nova & divinant mendacium, dicentes, Ait Dominus, cum Dominus non miserit eos, & perseveraverunt confirmare sermonem. Numquid non visionem cassam vidistis, & divinationem mendacem loquuti estis? & dicitis,* Deut. 30.
Ezech. 13.

Ait Dominus, cum ego non sim loquutus. Propter ea hac dicit Dominus Deus: Quia loquuti estis vana, & dixistis mendacium; ideo ecce ego ad vos, ait Dominus Deus. Et erit manus mea super Prophetas, qui vident vana, & divinant mendacium. In concilio populi mei non erunt, & in scriptura domus Israël non scribentur, nec terram Israël ingredientur.

X. Sed hæc & similia, quorum in præfato libro infinita erat copia, quia indignum est scribere, & vestræ prudentiæ fastidiosum audire, faciliùs conloquendo & fideliter pertractando dijudicari possunt. Nunc superest ut sacrorum statuta canonum, catholicorumque patrum sententias, sicut superiùs promissimus, exsequamur; ut ex his perspicuè declaretur qua cautela levissimorum hominum excogitationes vitandæ sint, quæ nulla veritate subnixæ, nulla ratione ornata, contemptui patent.

XI. In Concilio Africano talis constitutio promulgata est: *Ut preces & orationes, nisi probata fuerint in Concilio, non dicantur; nec aliqua ex his omnino cantentur in Ecclesia, nisi quæ à prudentioribus tractata & comprobata in synodo fuerint; ne fortè aliquid contra fidem, vel per ignorantiam, vel per studium, sit compositum.* Vbi breviter considerandum, quòd non solum ea quæ studio perfidiæ, sed etiam illa quæ simplicitate ignorantia contra fidei regulam composita fuerint, pari animadversione repudiantur.

*Hierony. 1. 3.
comment. ad c.
5. Epist. ad
Ephes.*

XII. Beatus Hieronymus cum exponeret præceptum Apostoli, ubi ait, *Implemini spiritu loquentes vobismetipsis in psalmis & hymnis & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in*

cordibus vestris Domino, non tacuit quod in cantoribus Ecclesiæ reprehendendum videbat. Canere igitur, ait, & psallere & laudare Dominum magis animo quam voce debemus. Hoc est quippe quod dicitur: *Cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino.* Audiant hæc adolescentuli, audiant hi quibus psallendi in Ecclesia officium est, Deo non voce, sed corde cantandum; nec in tragædorum modum guttur & fauces dulci medicamine colliniendæ sunt, ut in Ecclesia theatrales moduli audiantur & cantica; sed in timore, in opere, in scientia Scripturarum. Quamvis sit aliquis, ut solent illi appellare, Cacophonos, si bona opera habuerit, dulcis apud Deum cantor est. Sic cantet servus Christi, ut non vox canentis, sed verba placeant quæ leguntur; ut spiritus malus qui erat in Saule, ejiciatur ab his qui ab eo similiter possidentur, & non introducatur in eos qui de domo Dei scenam fecere populorum.] In quibus verbis magnoperè pensandum est, quòd eos qui in morem psallentis David cum timore & gravitate spiritali canunt, malignum spiritum etiam ab auditoribus suis excludere posse confirmat; eos verò qui theatralibus sonis & scenicis modulationibus, & quamvis in divinis verbis, vocis dulcedine intemperantiùs delectantur, eum non solum ab aliis non excludere, sed, quod est terribile, in seipsos introducere testatur. Vnde & in alio loco idem Doctor, cum sententiam Esaiæ exponeret, *Iniqui sunt cætus vestri*, ait: Omnis conventus qui non offert hostias spirituales, nec audit illud quod in quinquagesimo psalmo canitur, *Sacrificium*

Hierony. in
Isai. c. t.

» Deo spiritus contribulatus, cor contritum, &
 » humiliarum Deus non despicit, abominabilis
 » Deo est.] Mens ergo libera, id est, sensibus cor-
 » poris non succumbens, ita resistere debet vana
 » ac noxiæ delectationi aurium, sicut & delecta-
 » tionibus sensuum ceterorum, visus videlicet, &
 » olfactus, gustus, & tactus; quorum perturba-
 » tionibus anima prægravatur, & capitur. Quan-
 » tum denique oblectationes aurium virtutem
 » mentis enervent, testatur præfatus Doctor,
 » qui ait: *Auditus vario organorum cantu, & vo-
 » cum inflexionibus delinitur, & in carmine Pœ-
 » tarum & comædiarum, mimorumque urbanitati-
 » bus, & strophis, & quicquid per aures introiens
 » virilitatem mentis effeminat.*

1. Pet. 5.
 Cyprian. in
 Serm. de zelo
 & livore.

XIII. Sed & beatus martyr Cyprianus si-
 mili modo dicit, exponens illud Apostoli, *Ad-
 versarius vester diabolus tanquam leo rugiens,
 » circuit querens quem devoret.* Ait ergo: Circuit
 » ille nos singulos, & tanquam hostis clausos ob-
 » sidens, muros explorat, & tentat an sit pars ali-
 » qua membrorum minùs stabilis & minùs fida,
 » cujus aditu ad interiora penetretur. Offert ocu-
 » lis formas illices & faciles voluptates, ut visu
 » destruat castitatem. Aures per canoram musi-
 » cam tentat, ut soni dulcioris auditu solvat &
 » molliat Christianum vigorem.]

August.
 confess. l. 10.
 c. 33.

XIV. Quod & beatus Augustinus ad ten-
 tationem diaboli intelligens pertinere, in libris
 confessionum suarum Deo gratias refert quod
 » ab hoc vitio liberatus sit. Voluptates, inquit,
 » aurium tenaciùs me implicaverant, & sub juga-
 » verant; sed resolvisti & liberaisti me. Nunc in
 » sonis, quos animant eloquia tua, cum suavi &

artificiosa voce cantantur, fateor, aliquantulum
 adquiesco, dum ipsis sanctis dictis religiosius
 & ardentius sentio moveri animos nostros in
 flammam pietatis, cum ita cantantur, quam si
 non ita cantarentur.] Et rursus post aliqua de
 utilitate psallendi in Ecclesia discretam profe-
 rens sententiam, dicit: Tutius quidem mihi
 videtur quod de Alexandrino Episcopo Athana-
 sio saepe mihi dictum commemini, quia tam
 modico flexu vocis faciebat sonare lectorem
 psalmi, ut pronuntianti vicinior esset quam ca-
 nenti. Veruntamen cum reminiscor lacrymas
 meas, quas fudi ad cantus Ecclesiae tuae in pri-
 mordis recuperatae fidei meae, & nunc ipso
 commoveor, non cantu, sed rebus quae can-
 tantur, cum liquida voce & convenientissima
 modulatione cantantur, magnam instituti uti-
 litatem rursus cognosco; magisque adducor,
 non quidem inretractabilem sententiam profe-
 rens, cantandi consuetudinem approbare in Ec-
 clesia, ut per oblectamenta aurium infirmior
 animus in affectum, pietatis assurgat. Tamen
 cum mihi accidit ut me amplius cantus quam
 res quae canitur moveat, poenaliter me peccare
 confiteor, & tunc mallem non audire cantan-
 tem.] Ecce vir sanctissimus, atque doctissimus,
 & approbat institutum cantandi propter infir-
 mos, quos in affectum pietatis facit assurgere;
 & tamen cum accidit ut plus moveat animum
 cantus, quam res quae canitur, poenale dicit esse
 peccatum, ita ut melius sit non audire cantan-
 tem, utique in cantu & sonis quos divina elo-
 quia animant, ac vivificant; ut vita cantuum ac
 sonorum in sententiis sit divinorum eloquio-

vitam dicit esse requirendam ; stimularique Deum talium ministrorum moribus asserit ; etiamsi populum vocibus delectent. Damnata verò tali consuetudine , psalmos ac reliquas lectiones per subdiaconos vel per minores ordines censet exhiberi ; solo videlicet evangelicæ lectionis officio Diaconibus delegato. Ex quibus perspicuè demonstratur psalmos tunc in Ecclesia decantari solitum , unde maximam partem divinorum officiorum etiam nunc constat esse compositam , & non figmenta quorumlibet hominum , quæ à tanto illo viro non esse composita , nemo nisi qui sincerissimæ ejus fidei & excellentissimæ eruditionis ignarus est , dubitat.

XVI. Igitur quia sanctorum patrum dictis satis ostensum est quantum humanæ levitates & mendacia devitanda, quantumque divinorum eloquiorum veritas ac sinceritas amplectenda sit , libet pauca ex verbis beati martyris Cypriani subnectere ; quibus ostendatur qua gravitate & modestia divina officia celebranda sint :

Sit , inquit , orantibus sermo & precatio cum disciplina , quietem continens & pudorem. Cogitemus nos sub conspectu Dei stare. Placendum est divinis oculis & habitu corporis , & modo vocis. Nam ut impudentis est clamoribus strepere ; ita congruit verecundo modestis precibus orare. Et quando in unum cum fratribus convenimus , & sacrificia divina cum Domini sacerdote celebramus , verecundiæ & disciplinæ memores esse debemus : Non passim ventilare preces nostras inconditis vocibus , nec petitionem commendandam modestè , Deo tumul-

cc Cyprian. in
cc Serm. de
cc orat. domi-
cc nica

» tuosa loquacitate jactare. Quia Deus non vocis
 » sed cordis auditor est ; nec admonendus est cla-
 » moribus , qui cogitationes videt , probante Do-
 » mino & dicente : Et scient omnes Ecclesiæ quia
 » Apoc. 2. ego sum scrutans renes & corda. Sonet psal-
 » mus. Convivium sobrium sit nobis spiritualis
 » auditio , prolectet aures religiosa mulcedo.]

XVII. His ergo & hujusmodi patrum mo-
 nitis informati , & eorum sequentes vestigia
 quos ad Dominum præcessisse non ambigimus ,
 cunctas adinventiones hominum quasi super-
 fluas respuentes , verbis Domini , quæ ad om-
 nia sufficiunt , in ejus laudibus personemus ; ut
 cum beato David dicere valeamus : *Et quæ de
 manu tua accepimus , dedimus tibi.* Quia , ut
 beatus Augustinus ait , *nihil Deo rectè offertur ,
 nisi quod ab eo accipitur.* Qui & alio loco præce-
 pit suis : *Nolite cantare nisi quod legistis esse can-
 tandum.* Quod quidam religiosi viri sequentes ,
 subjectis sibi fratribus præceptum tale dede-
 runt : Nullus præsumat Responsoria , aut Anti-
 phonas , quæ solent aliqui composito sono pro
 suo libitu non ex canonica scriptura assumptæ
 canere , in congregatione ista vel meditari vel
 dicere. Oportet enim nos sanam & simplicem
 apostolicam & patrum nostrorum imitari do-
 ctrinam , & gratiam stabilire , cor morésque
 subdere disciplinæ. Ea igitur cantare debemus
 » quæ , sicut beatus Augustinus dicit , ita scripta
 » sunt ut cantantur. Quæ autem non ita scripta
 » sunt , non cantemus ; quia nec alio modo quam
 » quo ipse Dominus jussit per Prophetas & Apo-
 » stolos suos manifestari ea hominibus debent.
 » A nobis obedientiæ quàm victimarum sacrifi-

ciū quærit; nec cantilenæ artificioso studio, “
sed observantia mandatorum & cordis munditia “
delectatur.] “

XVIII. Hæc sincerissima patrum statuta, omni diligentia & veneratione observanda sunt. Quia per hoc & fidei puritas, ac religionis disciplina saluberrimè custoditur, & duo mala nimis pietati contraria utiliter refecantur; videlicet, dum & vanissimorum hominum præsumptio, qui non solum inepta, & superflua, sed etiam profana & hæretica in Ecclesiis decantare audent, funditus excluditur; & adolescentulis, atque omnibus generaliter quibus cantandi officium injunctum est, magna occasio stultæ & noxiæ occupationis aufertur. Ex quibus quamplurimi ab ineunte pueritia usque ad senectutis canitiem omnes dies vitæ suæ in parando & confirmando cantu expendunt, & totum tempus utilium & spiritualium studiorum, legendi videlicet, & divina eloquia perscrutandi, in istiusmodi occupatione consumunt; quòdque animabus eorum proculdubio valde est noxium, ignari fidei suæ, inscij Scripturarum sanctarum, & divinæ intelligentiæ inanes ac vacui, hoc solum sibi sufficere putant; & ob hoc, etiam ventosi & inflati incedunt, si sonum & vocem decantationis utcunque addiscant, & in numero cantorum deputari videantur. Quibus omnino (dum, sicut beatus Gregorius suprâ ait, *Deum moribus stimulant, cum populum vocibus oblectent*) metuendum est ne etiam ipsa illa Dei increpatione feriantur, qua dicit: *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est à me.* Et iterum: *Aufer à* Matth. 15.
Amos 5.

me tumultum carminum tuorum, & cantica lyrae tuae non audiam. Nam & beatus Hieronymus, ut supra memoratum est, de hujusmodi hominibus manifestè dicit, quòd de Ecclesia Dei scenam fecerint populorum. Hanc enim occupationem superfluam in eisdem sacris officiis devitantes antiqui, cum eis profectò suppeteret ex divinis libris & multiplex copia laudationis, & peritia modulationis, maluerunt tamen eadem saepe repetere, quàm infinitis & non necessariis psallentium animos occupare, vel gravare.

XIX. Quapropter, auxiliante Dei gratia, omni studio pietatis instandum atque observandum est, ut sicut ad celebranda Missarum sollemnia habet Ecclesia librum mysteriorum fide purissima & concinna brevitate digestum, habet & librum lectionum ex divinis libris congrua ratione collectum, ita etiam & hunc tertium officialem libellum, id est, Antiphonarium, habeamus omnibus humanis figmentis & mendaciis expurgatum, & per totum anni circulum ex purissimis sanctæ Scripturæ verbis sufficientissimè ordinatum; quatinus in sacris officiis peragendis, juxta probatissimam fidei regulam, & paternæ auctoritatis venerabilem disciplinam, una à nobis atque eadem custodiatur forma orationum, forma lectionum, & forma ecclesiasticarum modulationum; quæ à boni ingenij adolescentibus quamcelerimè imbibita, eos & divinis laudibus concinendis sufficienter & graviter idoneos reddat, & à potioribus ac spiritualibus studiis non impediatur. Quis enim ita contentiosus, immo insa-

nus, & ab omni veritatis ratione averfus est, ut non hoc rectius, & convenientius, ac salubrius fateatur in Dei laudibus decantari, quod ex divinis dictis & libris videat fideliter assumi: quatinus sicut in Symbolo catholico fidem nostram non nostris sed apostolicis verbis profiteremur, & in dominica oratione non nostris sed ipsius Domini & Salvatoris nostri sermonibus supplicamus; ita etiam in divinae laudis honore, non humanis, sed divinis, & spiritalibus, juxta Apostolum, psalmis, hymnis, & canticis personemus. Superfluo namque alia quaeruntur, ubi ista sufficere & superabundare noscuntur.

Epl. 5.

INCIPIT LIBER VENERABILIS Agobardi Archiepiscopi Lugdunensis contra libros quatuor Amalarii Abbatis.

I. **A** Malarius in libro suo primo capitulo tricesimo septimo dicit ita: Romana consuetudo unum diem, id est, VII. Kalendas Maij interponit, quem vocat in Letania majore, non in jejunio. Letania, ut praediximus, deprecatio est apud nos. Potest enim serena mens, & aliena à voluntate mala, precari Deum, quamvis manducet sobriè carnem meridie, & lateretur de resurrectione Domini. Tamen majorum patrum, id est, apostolicorum usus sequendus est. Forsitan ex ipso officio poterimus intelligere quid deprecandum sit tali